Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: M. Emin Kantörk
İdarehanesi: Cemahadir sokak, No. 4 Ankara cad. - İstanbul

2 AĞUSTOS 1951 PERŞEMBE
Sayı: 5

İşçi HaKKı

HAFTALIK SİYASÎ MÜSTAKİL GAZETE

Başyazarı: Kemal Sülker

Yıl: 1 — Fiyatı 10 kuruş

Perşembe Günleri Çıkar

Türkiyede İşçi Sınıfının Tarihi
Yazan: Lütfü ERİŞÇİ
Fiatı: 50 Krş. — Üniversite Kitabevi
Tavsiye ederiz

Bütün işçilerin tam ücretle Pazar ve Bayram tatilinden istifade etmeleri isteniyor...

Hükûmet tasarısının işçiler lehine tadili için sendikalar teşebbüse geçti..

Çalışma Bakanı ile Aynı Fikirde Değiliz

Kemal SÜLKER

İşçilere, hafta tatili ile genel tatil günlerinde (bayramlarda) yarım yevmiye verilmesi hakkında Çalışma Bakanlığı tarafından hazırlanan tasarının umumî hatlarını öğrenmiş bulunuyoruz. Çalışma Bakanı Nuri Özsan'ın 25 Temmuzda verdiği beyanatta gördüğümüz şu iki nokta üzerinde durmak istiyoruz:

1 — «Tasarıda tatil günleri için yarım ücret ödenmesi esası kabul edilmiştir.»

2 — «Bir kısım Garp memleketlerinde hemiş ücretli tatiller müessesesi tatbik edilmemektedir.»

Biraz düşünülecek olursa «yarım ücret» prensipinin işçiye faydalı sağlamıyacağı görülür.

1 — Tasarıda yarım ücret esasının kabul edilmesi, işçilerin haftalık tatillerinde ve yılda on dört buçuk gün tutan genel tatillerde ücret alarak dinlenmesindeki içtimaî ve iktisadî faydanın tam mânasiyle tahakkukunu sağlıyamıyacaktır. Zira, bugünkü ücret hadleri umumiyetle asgarî geçim haddinin bir hayli aşağısındadır. Bu bakımdan esasen tam yevmiyeleriyle günlük ihtiyaçlarını karşılıyamıyan işçiler, Pazar ve bayram günlerinde ihtiyaçlarını karşılıyamadıkları bu yevmiyelerin de yarısını alırlarsa, o vakit bu miktar yere düşürülmüş bir yüz paralık kadar ehemmiyetsizleşir. İşçiler, tatil günleri alacakları yarım yevmiyelerle hiç de tatmin edilmiyecek, üstelik iyeverenler, kendileri için bir kıymet İfade eden bu yarım yevmiyelerden işçileri mahrum etmek için İş günlerinde bir kısım İşçilerin normal çalışmalarını sekteye uğratmak yolunu tutacaklardır. Çünkü tasarısı, İşçide bu yarım yevmiyecikleri tak etmek İçin 6 gün «mustazam» mesai çalışmak mecburiyetini yükletmektedir.

Hastalanan, herhangi bir İş İçin İlân alan, nakil vasıtalarının aksamaları yüzünden fabrikaya geç gitmiş İşçiler yarım yevmi ücret mahrumiyetlerine uğratılacaktır ki bu da alıyhlerine notice verecektir. Bu bakımdan tasarıda:

a) Pazar ve bayram tatillerinde tam yevmiye esas.

b) Dâimî İşçilerin zarurî mazeretler yüzünden vukubulan çalıştırmamaksız kalıtlerinin bu İşçilerden mahrumiyeti İçin tesbitmiyecek hükmü yer almalıdır.

Bir kısım Garp memleketlerinde hemiş ücretli tatiller müessesesinin bulunmaması mütalâsı İse bize gerçeğe uygun değildir. Zira 1949 yılından beri Çinde, 1950 yılından beri de Meksikada, İkinci Cihan Harbinden sonra da Brezilya, Şili, Kolombiya, Kostarika, Guatemala, Peru, Venezuella, İ-

(Devamı 3. sayfada)

Divriğideki Türkiye Demir İşçileri Sendikası Başkanlığının bu hususta ki fikirleri:

Çalışma Bakanlığı, İş Kanununa tâbi iş yerlerinde hafta tatilinden önceki 6 gün içinde muntazaman çalışan İşçilere Pazar ve bayram günlerinde yarım yevmiye verilmesini hedef tutan bir kanun tasarısını Meclise sevketmiştir

Tasarının Meclise sevki ilk anda memnunluk uyandırmışsa da, Çalışma Bakanı Nuri Özsanın bu hususta verdiği beyanatla anlaşılan hükümet birçok İşçilerde hayal inkisarına sebep olmuştur.

Uzun zamandan beri elde edilmesine çalışılan bu hakları, Demokrat Partinin mesul şahsiyetleri tarafından defalarca vaadedilmiş ve nihayet hükümet programında da yer almıştı. İşçiler, İş Kanununa tâbi olsun olmasın çalışan bütün vatandaşlara tam yevmiye olarak verilmesini beklediklerî bu hakların geniş tahditlere tâbi olarak Meclise sevkinden üzülmüşlerdir. Durumu inceliyen Sendikalar Birliği, hafta tatillerinde ve bayram

(Devamı 4. sayfada)

Adana Sendikaları İşçiler Tarafından Kapatılacak!..

200 kuruş asgarî ücreti protesto için yapılacak mitinge müsaade edilmedi

Ankaraya bir heyet gönderildi Bakanlığın kararı bekleniyor

Adana (Özel) — Asgarî ücret komisyonu ercer İşçilerine günde en az 2 lira verilmesini kararlaştırmıştır. Fakat İşçiler, bilhassa «Çukurova İşçi Sendikaları Birliği», bu miktarı bugünkü yaşama şartlarına göre az bulmuş ve Çalışma Bakanlığına, şikayet etmiştir. Fakat tatmin edici cevap alamadığı için Birlik bir mitinge yapma kararı vermiştir. Miting komitesi vilâyete müracaat etmiştir. Fakat vali demiştir ki:

«— Hakkınızı İlgili merciler yazarak yine arıyabilirsiniz; Müracaatınız. Tecemmuatı Umumiye Kanununa uygun olmadığından, miting yapmanıza müsaade edilmemiştir.»

Bunun üzerine toplanan Çukurova Sendikalar Birliği aşağıdaki kararı vermiştir:

«Birlik idare kurulu 22/7/951 Pazar günü, birlik başkanının müstacelen davetî üzerine,

(Devamı 4. sahifede)

Sendikalar Birliğinde dedikodu yapan ve şahsiyat ile uğraşanlar

Mehmet Güler'in raporundan çıkarılan cümleler çeşitli söylentilerin çıkmasına yol açtı

Mehmet Güler

Birlik yönetim kurulunun istifa edeceği şayi oldu...

İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Başkan vekili Mehmet Güler, Milânodan döndükten sonra Birliğe bir rapor vermiştir. Üzerinde birçok tartışmaların yapıldığı bu raporda Mehmet Güler, Sendikalar Birliğinde çeşitli gürültülere sebep olan şu mütalealarda bulunmuştur:

«2/7/951 de Milânoya gidişimizde ve 4/7/951 sabahına kadar geçirmiş olduğumuz günleri de burada bıdırtmeyi bir vazife olarak kabul ediyorum. Bunun yeğane sebebi Birliğimize M.

(Devamı 4. sayfada)

Seyfi Demirsoy

Diktatörlükle idare edilen bir fabrika

P. T. T. FABRIKASI MÜDÜRÜNÜN HAKSIZLIKLARINA GÖZ YUMULMAMALIDIR

İstanbul P.T.T. Fabrikası İşçileri topluluklu İş İhtilâfı çıkarmışlardır. İşçiler gündeliklerine yüzde 50 zam yapılmasını ve hakkız yer ekesilen ceza paralarının iadesini istemektedirler.

P.T.T. Fabrikası İşçileri başmuavini Ahmet Tunçerler, İş İhtilâfları ve tahkim nizammamesi hükümlerine göre müdür Nahit İpekoğluna müracaat etmiş, fakat demiş gibi sert bir şekile karşılanmıştır:

«— Ben seni tanımıyorum! Benimle temas etmek»

Bu fabrikada 21 senedir çalışan ve serefli bir mazisi olan İşçi bas-

(Devamı 4. sahifede)

İZMİR MEMLEKET HASTANESİNİN İHMALİ

İzmir (Özel) — Tekel İşçileri Sendikası mensupları memleket hastanesinin bir İhmali yüzünden üzüntü İçindedir. İşçilerimizden emekli yüzbaşı Nedim Ava, tedavi edilmekte olduğu koyuşta vefat etmiştir. Fakat hastane kimseye haber vermeden cenazeyi kaldırmıştır. Bu gibi hâdiselerin tekerrür etmemesi ve İşçinin yalnız olduğu-

İŞVERENLER GÖZİYLE SENDİKA

Çimento İşçileri Kongresi

Yeni Yönetim Kurulu vazifeye başladı

Yunus Çimento Fabrikası İşçileri Sendikası, geçen Cuma günü olağanüstü bir kongre yapmıştır. Toplantıda Sendikalar Birliği başkan vekili Mehmet İnhanlı ve Sendikalar Birliği yönetim kurulundan Seyfi Demirsoy İle

(Devamı 4. sahifede)

150 Kuruşa çalışan teknisyen

Ayancık (Özel) — Şehrimizde İşçi ücretleri son derece düşüktür. 150 kuruş gündelikle çalışan teknik ve tamirin İşçileri vardır. Asgarî ücret bareminin tatbiki istemektedir. — I. S.

DARILMACA YOK

İşin doğrusunu anlatıyoruz Bay Vedad Bayru

«Sigorta kimleri memnun ediyor?» demiş ve fikirlerimizi yazmıştık. İşçi Sigortaları Genel Müdürü bir tavzih gönderdi, ve «İşin doğrusunu okuyucularına anlatmak tarafını İltizam etmiştim» İstedi. İşin doğrusunu anlatıyoruz.

Demiştik ki:

İşçi, hastalanınca ilk 3 günlük yevmiyesi almıyor.

Vedad Bayru diyor ki:

15 günü aşmayan hastalıklarda da ilk üç günlük ücretin tediyesi İçin Meclise bir tasarı sunulmuştur.

Diyoruz ki: Bu tasarı çıkıncıya kadar İşçiler bu hususta Sigortadan memnun olmuyorlar.

Demiştik ki: Sigortanın muhtelif hastane doktorları her gün 40-80 hasta ile meşgul oluyor. Doktora yardımcı asistanlar da yoktur. Bu hal önlenmiyeye kadar doktorlar Sigortadan memnun olmuyor.

Vedad Bayru diyor ki: Tutulan istatistiklere göre hekim başına ortalama 15 hasta düşüyor. Asistanlar da tayin edilmiştir.

Diyoruz ki: Günde 40-80 hastaya bakan doktorlar vardır. Misal: Göz doktoru Bülent Armisal: Göz doktoru Bülent Armutner 24/7/51 günü 80 muayene yapmıştır. Cildiye mütehassısı Dr. Ali Atal 5/7/51 günü 63 muayene yapmıştır. Cildiyenin, ambiyenin, Fizikî terapinin, kulak'ın, Beriliyenin asistanları yoktur.

Ve şöyle diyoruz ki: Vedad Bayru İstersa İsingi doktorlarını hangi günler kaç hastaya baktıklarını İstesini kendilerine bildirdiler.

Demiştik ki: Muayenehanesi olan doktorlara prim verilmemesi doktorları memnun etmiyor.

Vedad Bayru diyor ki: Bu usûl bütün İktisadî devlet teşekküllerinde tatbik ediliyor.

Diyoruz ki: İktisadî devlet teşekküllerinde doktorlar saat 15 de İşyerlerinden ayrılır. Sigortada İse saat 17 ye kadar çalıştırılır.

İşte böylece İşin doğrusunu anlatıyoruz Bay Vedad Bayru.

ŞİMŞEK

Sigortalar üzerinde tetkikler

İtalya'da işçilere verilen günlük ödenek ve tedavi için yardımlar

Yazanlar: Cihat ORAN - Ağâh TÜRKDOĞAN

— 3 —

Sanayi, ticaret sahalarile banka ve sigorta şirketleri için şirketler, şubelere iş görenler tarafından her ay nihayetinde gönderilen ve ücret bordroları adı verilen listelere göre tahsil edilmektedir.

GÜNLÜK ÖDENEK YARDIMLARI:

Muhtelif iktisadî sahalarda işçilerin tâbi tutuldukları ve prim nisbetlerini yukarda izah etmştik. Şimdi ise muhtelif branşlarda çalışan işçilere verilecek günlük ödenekleri inceliyelim:

%4,5 prim ödemekte olan ticaret sahasındaki işçi ve müstahdemlerle sanayi işçilerinin almakta oldukları paranın %50 nisbetinde geçici işgörmezlik için günlük ödenek verilir. Sigortalı, hastahane veya dispanserde yattıklarında, bakmakla mükellef oldukları kimseleri bulunması veya bulunmaması halinde yevmiyesinin 2/3 veya 2/5 ne muadil bir ödeneğe hak kazanırlar. Bakacak kimsesi bulunmayanlara bu ödenekler ancak bir ay müddetle verilir.

Sanayi ve ticarette çalışan işçilerin geçici işgörmezlik ödeneklerini hastalığın 4 üncü gününden, Ziraat işçilerine ise üç günden fazla devam eden herhangi bir hastalığı halinde ilk gününden itibaren ödeneğe hak kazanılır, üç gün ve daha az süren geçici işgörmezlikler için ödenek verilmemektedir.

Ayrıca doğum ve ölüm vakâlarında sigorta tarefından yapılan yardımlar da mevcuttur.

TEDAVİ YARDIMLARI:

Yukarda bahsettiğimiz günlük ödenek yardımlarından başka sigortalıya ve aile efradına tedavi ve ilâç yardımları da yapılmakta ve bundan dolayı bir karşılık istenmektedir.

Sigortalı, ilk muayene tarihinden itibaren 6 ay müddetle yardım ve tedaviye hak kazanır. Bakmakla mükellef kimselerine yapılan yardımlar ise bazı tahdidâta tâbi tutulmaktadır.

İyveren işçinin tesellini yapmasa ve primini ödemese dahi bu yardımlardan işçi faydalandırılır.

Sigortalıya yapılan tıbbî yardımlar, umumî tedavi, müthasıs tedavilerle, doğum tedavilerinden teşekkül eder.

Sigorta idaresile bir anlaşma yapmış olan umumî veya hususî müesseselerinde, sigortalıyı tedavi eden sigorta doktoru lüzum gördüğü taktirde 6 ay müddetle yatırabilir.

Sigortalı, sigorta idaresinin anlaşma yaptığı 20.000 İtalyan doktorundan herhangi birine kendini tedavi ettirmekte serbesttir.

Ancak işçi kendi bölgesi dahilinideki doktorlardan birini seçmeye mecburdur.

Doktorlarla yapılan anlaşma ile biri vak'a adedi, diğeri kendilerine tahsis edilen muayyen işçi sayısına göredir. Bu anlaşma doktorun hususî faaliyetine engel olamaz. Muayeneler umumiyetle doktorun muayenehanesinde ancak ağır vakâlarda hastanın evinde yapılır.

Doğumlar diplomalı bir ebe veya bir doktor tarafından yapılmakta ve sezaryen vakâları ile diğer ağır ahvalde hastahaneye yatırılır.

İlâç yardımları:

İlâç yardımlarını formülle ve müştahzar ilâçlarına ibarettir. Doktor tarafından verilen reçete kâğıdına ve sigortalının tasdiqi hususî bir kameye yazdıktan sonra verilir. İlâç mükellefiyeti 1948 yılında İ. N. A. M. müessesesine 60 milyon liralık bir masraf tahmil etmiştir).

Sigortalının bakmakla mükellef olduğu kimselere yapılan yardımlar:

Sigortalının aile efradına yapılan tedavi ve ilâç yardımlarına bazı tahdidata tâbi olduğunu yukarda belirtmiştik. Burada da bunu izah edelim.

Sanayi, ticaret ve bankalarda çalışan işçi ve müstahdemler 6 ay tedaviye hakları olduğu halde, aile efradına ancak bir ay tedaviye hak kazanırlar.

Ziraat ve ziraat işçilerinin bakmakla mükellef olduğu kimselere aynen işçinin kendisi gibi 6 ay tedavi edilirler.

Süreksiz işlerde çalışan sigortalılar ile müstahdemlerin ailelerinin, muayeneleri yapılan Hastahane ve dispanserlerde tedavi edilemezler.

Aile efradından faydalanmasını isteyen sigortalılar keytiyeti yazı ile ya ise gördükleri anda veya her senenin ilk ayı zarfında İ. N. A. M. müessesesine bildirmekle mükellefdirler.

İşçiyi kâtî şekilde bağlayan bu beyan bütün sene her türlü hastalıklar ile malûl olup, kâtî şekilde fesh edilemez.

Hakların iktisabı:

Sanayi, ticaret ve bankalarda çalışan müstahdemler 30 günlük bir devre kabul edilmesine rağmen işçilere bu müddetleri yazıdıma hak kazanmak için aranan müddetin altında olduğu halde ise; ter için yardımdan istifade hakkı ancak her sene başında aksaklarda mevcut (Ziraat prim bürosunda kayıtlı olanlardan) sandıkta itibaren başlar.

Hakların sukutu:

İşyerile işçinin alâkasının geçici veya aktinin sona ermesi halinde sanayide çalışanlara 150 gün, ticarette çalışanlara 180 gün kadar 2/3 nisbetinde, işçücünü kaybettiren hastalıklar için hastalık ödeneği verilir.

(Italyada İşsizlik Sigortası da yardır.)

İş aktinin fesbinden 2 ay sonra vukua gelecek hastalıklar için ödenek verilmez.

Italyada tatbik edilmekte olan hastalık sigortasının karşılıksız olarak yapılması bu yardımların hakkı kıymetlerinin küçülmesine sebebiyet vermektedir. Bu itibarla Türkiyede olduğu gibi sigortalının da iştiraki yapılan yardımlara daha layıkile taktir edilmesine sebep olacağı aşikârdır.

Bu bakımdan Sosyal Sigortalarda karlı bir yuvarlak aramak bâki kalıyor.

Cihat ORAN
Ağâh TÜRKDOĞAN

Meşrutiyet devrinde partiler ve işçi sınıfının durumu...

Türlü yönden eli kolu bağlı olan küçük partilerin iş görmesine imkân yoktu. işçi sınıfı, vaad dinliyordu

— 2 —

Yazan
TARİHÇİ

Tam bu sıralarda bir de Osmanlı Demokrat Partisi kurulmuştur. Bu partinin kurucuları İttihat ve Terakkiden ayrılan daha toleransa sahibi şahsiyetlerdi. Osmanlı Demokrat Partisi içi sınıfiyle oldukça demokratik ve resâlist bir sekilde ilgileniyordu. Osmanlı Demokrat Partisi programında şöyle deniyordu:

«Fabrika, taş ocağı ve kumpanyalar ile erbabı mesainin işledişi yerlerde efradın sermayedaran tarafından duçarı zulüm ve tazyik edilmemesi için Fırka, kumpanya ve sermayedaran ile üçüler ve esnaf ve amele cemiyetleri hayetleri arasında teşebbüsatta bulunacaktır.» (Madde 4). «Vatanın ihtiyacatı mevcudesini istihzar eden ciftçi, amele, esnaf vesaire erbabı sanayi ve köylülerden alınan vergilerin tenkisi» (Madde 5) «edilmesi istemekdir.

Mesrutiyetin ilk seçimi bu partiler arasında, fakat İttihatçıların nüfuz cevşin geçiş seçim kampanyasıyla ve çeşitli baskısı altında geçti. Neticede İttihat ve Terakki Partisi Meclisde ekseriyeti temin ederek tethiş havasını devama muvaffak oldu.

Bu sıkıcı hava nihayet 31 Mart isyanına sebep oldu;ysa da isyanı bastırılmasından sonra İttihatçılar istediki İstanbulda bir de

Nihayet 1912 de bir de Hürriyet ve İtilâf Partisi kurulduı. Diğer partilerin bu partiye İttihakiyle Meclisde sürdüle bir muhalefet kuvveti tesekkül etti.

Mamafih Hürriyet ve İtilâf Partisi kıtdle partisi olmaktan ziyade kemparacılar sermayedar zümre ile yeni bir sınıf arasında zümrenin uzlaştırması gayretinden meydana çıkmış bir parti idi. Bu itibarla işçi sınıfı karşısında hiçbir vecibesi görünmeyi kâfi addedecek kadar müvesvis ve zaifdi.

Programında «Amelenin, arazi-siz çürre ve marabanın ahvalini islah ve himaye edecek kavanin vazolunacaktır» (Madde 60) deniyordu.

Bu sıralarda diğer bir takım partiler kurulmuştur. Bunların yıvanda bulunan Osmanlı Mesrutiyet Partisinin programında üçüncü meselesi şöyle ele alınıyordu:

«Milli Mesrutiyet Fırkası muçavelât aktinde hürriyeti mutlâsa tarafarı olmakla beraber ilzumlu gördüğü bazı kavanini icâ-ımıayenin kabulüne tarafdardır. bu sumiden olmak üzere: 1 - İşçilik edn. kadın ve çocuklar sâye ve amelinin temini mûdahaasi; 2 - İmalâthane ve kârhanelerde kazanişi hıfzıssıhıya muvafık olmaşeri hususlarına gayret ve dikkat olunacaktır» (Madde 49).

Kısa bir müddet sonra Meclis İttihatçı hükümet oyuniyle feshedilecek ve yeni seçim teşkilâtın mahrum muhalefet temsiliz bir hina gib yıkılacaktır.

Yeniden seçimi kazanan İttihatçılar da Balkan Harbinin belirtisi arasında bir aralık sarsılacak ve Meclisin yeniden fesh edilerek bütün köte bir durma ülüecekleriye de Babâli darbesi hükumetiyle mevkii iktidara yeniden ve kâtî olarak sahip olacaklardır.

Ondan sonra iççi sınıfı için Abdülhamit devri kadar baskılı yeni bir devrin başlıyacaktır.

İşte Mesrutiyetle sermayedar sınıfına ait partilerin işçi sınıfı karşısında vaatleri ve durumları kısaca bu minval üzerediir.

İşçilerin birer ev sahibi olmalarını sağlamalıyız!..

Mesken sıkıntısı içinde kıvranan ve kira ödemeye tahammül edemeyen işçilerimizi, himaye etmeliyiz!..

Yazan: Baha TANSEL

Biz işçilerin birer ev sahibi olmaları için, türkiye sahiplerinin düşen cesâlı vazifesi vardır. Bununla beraber işçilere düşen gayretler de çok degdiir.

«Hudutlu Sorumlu İstanbul İşçi Sendikası Birliği Yapı Kooperatifi»nin kurulmuş olması işçilere düşen gayretlerden bir kısmının gösterildiği bünyesi vermekte ise de bu kooperatifin bugüne kadar gelişmesi bu gayretin kâfi olmadığını belirtir.

Bu kooperatifin gayesi şudur: Üyelerini ahbî ve ucuz bir ev veya iş ve sanatlarının ıcrası için ihtiyacları olan dükkân, mağaza gibi bir iş yeri yahut hem ev, hem de bir iş yeri sahibi yapmak. Bu amaçları tahakkuk ettirmek için ara sıra arsa satın almak, üzerlerine binalar inşa ettirmek, yahut hazır gayrimenkuller satın almak, bu ev ve iş yerlerini üyelerine taksitle satmak.

Kooperatif bu amaçları elde etmek için menkul ve gayrimenkul mallara tasarruf edecek, para istikrazında bulunacak, ev ve iş yerlerinin inşası ve satın alınması için her türlü ticari işleri görecek, elindeki gayrimenkulleri işletek suretiyle para sağlıyacak.

Görülüyor ki kooperatif, mübim bir davanın halli için sıtmaya iyi bir adımdır. Fakat bu adım devam ettirilmemiş ve kooperatif hiçbir terakkı hamlesi göstermemiştir.

Kooperatif niçin muvaffak olmamıştır:

En bünük sebep işçilerin bu kooperatifi hakkında aydınlatılmamış olmasıdır. Sonra her kooperatif üyesinin beşer liralık yüz hisse senedi almağa mecbur olmamalı.

Hiçbir işçi beş yüz liraya bir defada bir kooperatife vereçek maddi imkânı sahip değildir. Bu nedene göz önünde tutulmamıştır.

Bununla beraber kooperatifin muvaffak olması için bazı çarreler bazı vurmak zorundayız:

Bunları şöylece sıralıyalım:

1 — Kooperatif tüzüğü bol rukkarda çoğaltılmalı, bütün iş yerlerinde dağıtılmalıdır.

2 — İş yerlerinde kooperatif mümessilleri tayin edilmeli ve bu mümessiller, kooperatifin faydalarını işçilere anlatmalıdır. Bu mümessiller üye kaydetmeli.

3 — Sendikalar Birliğine bağlı 23 sendikanın yönetim kurulu, üyelerinin bu kooperatife, üye olmalarını sağlamalıdır. Böylece bir hamlede en az 200 arkadaş ve bunların gayrıtiyle üye olmak ve ardan 100 liçi ile kooperatif canlandırılmalıdır.

4 — Bu 300 üye ile aydı kooperatife 50 şer liar ödeneğe çalışmalıdır. Böylece 3 ay sonra 15 bin liraya ulaşmalıdır. Ondan sonra kooperatifin 3 bin lirası mevcuttur. Böylece ilk fasıyle ev dersinden ile ay sonra ayliyet devresinden ile ay sonra kooperatif 18 bin liraya sahip olacaktır.

5 — Paranın bir kısmı ile bazıden herhangi bir izci bölgesinde 120 metre karelik bir arsa satın alınmalıdır. Mütebakî paraı ile hemen inşaata, dört dağ evi, iki katlı bir apartıman inşaatına girilmelidir.

Böylece girişfen faaliyet bir hamlede, mühabet bir neticeye doğru yönelmiş olur. Bundan sonra da kooperatife yeni vazifeler düşer. Bunları da gelecek yazımızda beliteceğiz.

Hatırlar mısınız?..

ATATÜRK'ÜN İSTEDİĞİ İŞÇİ GENÇLİK

Atatürk, 17 Subat 339 (1923) te Türkiye İktisat Kongresinde şöyle demişti ki:

«Bence yeni devletimizin, yeni hükümetimizin bütün esasları, bütün programları iktisat programından çıkmalıdır. Çünkü her şey bunun içinde müندemiştir. Binaenaleyh evlâdlarımızı o nuçtle talim ve terbiye etmeliyiz. Onlara bu yurtte ilim ve irfan vermeliyiz ki ilemi ticaret, ziraat ve sanatte ne bütün bunların faziliyet sahalarında müsmir olsunlar, müessir olsun, faal olsunlar, amelî bir uzuv olsunlar.»

Fakat bugün sanat okulundan mezun olanların başka meselelere girmeğe mecbur kaldıklarını görüyoruz.

★

HERKES YERLİ MALI KULLANMALI AMMA...

12 Aralık 933 te o zamanki Milli Eğitim Bakanı Hikmet «Milli İktisat ve Tasarruf Haftası» münasebetiyle verdiği bir notukta şunları söylemişti:

«Herkes daima Türk köylüsünü, Türk üçüncü, Türk müesseselerini korumaya, onlara kıymetlendirmeyi göz önünde tutmalıdır. Türk malı almak için serfedilen paranın ne aç yine bin bir yolden sarfedene ayıdan edecği sahiddir. Her yurttaş Türk malı ile ecnebi malı arasında bugün için Türk malı deyhinde bir fark olsa da yine onu tercih temeyi, yine onu kullanmayı milli ve insanî bir borç addetmelidir.»

★

YABANCI SERMAYE MÜMESSİLİNİN ZİHNİYETİ

Bir zamanlar «Anadolu Demiryolu Şirketi» adında Almanlar sermayesiyle çalışan bir şirket vardı. Bu şirketin umum müdürü de Fon Kühman adında birisi idi. İşçiler herhangi bir şeret talebinde bulunursa şu cevabı verirdi:

«— Yerli amelleye bir lokma kuru ekmekle çürük zeytin bile yeter!»

Yabancı sermaye mümessillerinin zihniyetini belirten tipik bir olmuş değil mi?

İŞÇİ Röportajları

Yazan: MUAMMER NAMİ ÖZERKAN

Mahmutpaşada çalışanların katlandığı mahrumiyetler...

— 2 —

Bir gün patron, işçilerini çağırır ve bir aktör gibi, işlerin benzikluğundan, çok düşük fiyatla alınak mecburiyetinde kalıştıklarından bahisle eski fiyattan ücret ödiyemiyeceğini, meselâ bin atkıma 20 kuruş ödüyorsa bunu 18 e indireceğini, aksi halde çalıştırmıyacağını ifade eder. Bir işçi yanında olarak haftada 250 bin metrik atar, Haftada 5 lira fazla ödemekle işleri bozulacak olan bir üyeren essesen iflâs etmiş demektir. Çünkü bilindiği gibi Mahmutpaşada iş verenler ancak birkaç tezgâh sahibi gibi görünürler.

Gülüyorum... İsmail Tuğtekin de gülüyor...

— Evet diyor ben de biliyorum. Bugün bir çok tabelâ sahipleri hakikî iş veren değildirler. Bunu biliyorsunuz. Fakat bu tabelâ oyunu sayesinde Vergi kacakçılığına, İş Kanunun işçiler lehinde olan hükümlerinden kurtulmasına kimse mâni olamaz.

— Bir kısmı da sadece bir tabelâ oyunu ile ücretleri indirme yolunu bulmuştur, değil mi?

— Evet, dedi. Sahabeyin isinize gittiğiniz zaman iş veren inin isminin değiştiriyi hayrette görürsünüz. Hâkiketle yeni iş veren eskisinin akrabası veya para ile tutulmuş adamıdır. Yeni iş veren ?larak karşınza dikiliir ve kendi işçisi olduğu bahasıyle size söyler. Bu yeni iş veren, ücretlerinin ne olduğunu sorduğunuz zaman, gözlerinin ferl kaçmış, henüz 10-12 yaşlarındaki çocuğunu da yardımcı olarak çalıştıran işçiyi tezgâhının basında görmüştük.

Yeni Handa barsak kokuları içinde idâmesi hayat için çalışan işçileri ve Abit Efendi Handa zemin kata inerken bir mezbele haline gelen yerleri görüp «Belediye bunları görmüyor mu» diyen Mülteveklinin, Mahmutpaşa İşçilerinin barınıştar içinde çalıştığını, ve bu 12 - 16 saatlik mesai neticesinde kaç para aldığını yerinde görüp öğrendiktem sonra:

— «Ben de bir İşçiyim. Mülteveklileri ürküyor, demektir.

Genel tatil günlerinde ücret verilmesine gelince; bazı memleketler bu usulü Anayasalarına geçirmişlir. Bazılarında ise bu hususta özel kanunlar çıkarılmıştır. Birçok memleketlerde ise bu, kollektif mukavelelerle sağlanmıştır. Genel tatil günlerinde işlerini ret ödeyen memleketlerden bir kısmı şunlardır:

Arnavutluk, Arjantin, Avustralya, Amerika, Belçika, Brezilya, Bulgaristan, Çin, Çekoslovakya, Danvator, Fransa, Guatamala, Güney Afrika, Hindistan, Holanda, Honduras, İtalya, İngiltere, İsviçre, İsrail, Irak, İrlanda, Kanada, Kolumbiya, Kostarika, Küba, Lüksemburg, Meksika, Macaristan, Peru, Panama, Suriye, Salvador, Şili, Uruguay, Venezüella, Yeni Zelanda.

Bundan dolayıdır ki, «henüz bir kısım memleketlerde kabul edilmemiş» diye belirtilen bu hak, dünya işçilerinin uzun zamandan beri çeşitli yollardan elde ettikleri bir haktır. Bu öyle bir haktır ki, bayram tatili, hafta tatiline rastlarsa bazı memleketlerde olduğu gibi bugünleri taşkın eden İş günü de dinlenme hakkı tanılır ve ücret ödenir.

Hükümetin yarım yevmiye olarak tayin ettiği miktar, başka memleketlerde tam ücret olarak ödenir. Hattâ Pazar günlerinde çalıştırılması zarurî olan işçilere yevmiyesinin yüzde 135 arasında değişen fazla mesai ücreti verilir, Bayram günlerinde çalıştırılan işçilere ise yüzde 25 ten yüzde 200 e kadar değişen fazla mesai ücreti ödenir. Hattâ bayram günü çalışmalarına mukabil o işçilere başka bir gün istirahat hakkı tanılır, Hattâ bu istirahat gününde ücretini fazla mesai ücreti ile birlikte alır.

Bütün bunları hatırladıktan sonra «bütçe fartları muvacehesinde 30-35 milyon liralık bir fedakârlık» şeklinde gösterilen bu tasarının hiç de ilerî bir karakteri haiz olmadığı anlaşılır. Hele bu 30-35 milyon liralık fedakârlık, İşçilerin uzun yıllardan beri katlandıkları mahrumiyetlerin, yoksulluklarının, ıstıraplarının, insanca yaşamya haklarından yaptıkları fedakârlıklarına şek cüzü bir mükâfatmı dahi karşılıyamıyacak kadar küçültür. Bu sebeplerdir ki bız, Çalışma Bakanı ile bu hususta hemfikir değiliz.

KEMAL SÜKKER

Çalışma Bakanı ile Aynı Fikirde Değiliz

(Bayındıran devam)

ran, Pâkistan ve Hindistanda ücret hattâ tatili kabul edilmiştir. «Bir kısım Garp memleketlerinde ise kollektif mukavelelerde ücretlerinin artırılıp ve bu kollektif mukavelelere göre verilen hattâ ilâ ücretler, 7 güne şâmildir. Böylece «bir kısım Garp memleketlerinde» de ücretli hafta tatili mühim ölçüde yaygınlaşmıştır.

Genel tatil günlerinde ücret verilmesine gelince; bazı memleketler bu usulü Anayasalarına geçirmişlir. Bazılarında ise bu hususta özel kanunlar çıkarılmıştır. Birçok memleketlerde ise bu, kollektif mukavelelerle sağlanmıştır. Genel tatil günlerinde işlerini ret ödeyen memleketlerden bir kısmı şunlardır:

Arnavutluk, Arjantin, Avustralya, Amerika, Belçika, Brezilya, Bulgaristan, Çin, Çekoslovakya, Danvator, Fransa, Guatamala, Güney Afrika, Hindistan, Holanda, Honduras, İtalya, İngiltere, İsviçre, İsrail, Irak, İrlanda, Kanada, Kolumbiya, Kostarika, Küba, Lüksemburg, Meksika, Macaristan, Peru, Panama, Suriye, Salvador, Şili, Uruguay, Venezüella, Yeni Zelanda.

Bundan dolayıdır ki, «henüz bir kısım memleketlerde kabul edilmemiş» diye belirtilen bu hak, dünya işçilerinin uzun zamandan beri çeşitli yollardan elde ettikleri bir haktır. Bu öyle bir haktır ki, bayram tatili, hafta tatillne rastlarsa bazı memleketlerde olduğu gibi bugünleri taşkın eden İş günü de dinlenme hakkı tanılır ve ücret ödenir.

Hükümetin yarım yevmiye olarak tayin ettiği miktar, başka memleketlerde tam ücret olarak ödenir. Hattâ Pazar günlerinde çalıştırılması zarurî olan işçilere yevmiyesinin yüzde 135 arasında değişen fazla mesai ücreti verilir, Bayram günlerinde çalıştırılan işçilere ise yüzde 25 ten yüzde 200 e kadar değişen fazla mesai ücreti ödenir. Hattâ bayram günü çalışmalarına mukabil o işçilere başka bir gün istirahat hakkı tanılır, Hattâ bu istirahat gününde ücretini fazla mesai ücreti ile birlikte alır.

Bütün bunları hatırladıktan sonra «bütçe fartları muvacehesinde 30-35 milyon liralık bir fedakârlık» şeklinde gösterilen bu tasarının hiç de ilerî bir karakteri haiz olmadığı anlaşılır. Hele bu 30-35 milyon liralık fedakârlık, İşçilerin uzun yıllardan beri katlandıkları mahrumiyetlerin, yoksulluklarının, ıstıraplarının, insanca yaşamya haklarından yaptıkları fedakârlıklarına şek cüzî bir mükâfatmı dahi karşılıyamıyacak kadar küçültür. Bu sebeplerdir ki biz, Çalışma Bakanı ile bu hususta hemfikir değiliz.

KEMAL SÜKKER

Bir Sendikacıya Mektup

Yazan: İbrahim GÜZELCE

Aziz Kardeşim,

Sana bu mektubu yazmaya karar vermeden önce, inan ki, uzun müddet bunun sancısını çektim. İçimde, bir türlü tekin edilemiyen ve günden güne büyüyüp vücudumun her tarafına yayılan bir ağrı, bu birkaç satırla açılıp kapanmak ihtiyacı, büyümü büyüdü nihayet beni içerisine aldı. Şimdi senin, kanunlarını bilmezde etti gibi nisbette ve söz hürriyetinin adamına göre değişen cereyanlarına dumanlarına çıkmamak şartiyle konuşmak, daha doğrusu, haddim olmıyorsak, sana bazı şeyler söylemek istiyorum.

Biliyorsun ki, sendikaların kuruluşu gününden bu ana kadar daha iyi, daha güzel, tek kelime ile İNSANCA yaşayabilmek esasının tahakkuku peşindeyiz. Şimdi sana soruyorum: Acaba, bu gayerin gerçekleşmesi için, gerekli mücadeleyi yapıyor musunuz, yapmıyor mususnuz? İşte benim uykularımın kaçmasına sebep olan mesele...

Belki bana diyeceksınız ki; «Bu şartlar içerisinde başka türlü mücadele nasıl olur se birader. Sen, mücadele ile neyi kastediyorsun? Sabahın saat 7 sinden, akşamın bilmem kaçına kadar, on sekiz 11 saat, ayak üstünde dikilmek mecburiyetinde olan bir insanın, ondan sonra yapacağı mücadeleyi tarif et ve anlıyalım... Böyle olmasına rağmen, yeni bir teşkilâtlanmıyı mı, ne icap ederse yapmıyor musun?».

Müdafaan, ilk bakışta doğru gibi görünürse de, biraz düşünüldüğünden hiç te öyle olmadığını kavrarsın. Çünkü mücadele etmek; her türlü imkânsızlıklar içinden sıyrılmak için daha çok çalışmak, programlı çalışmak ve neticeleri bugün alınmasa daha, gelecek nesiller için çalışmak demektir. Ve bunlardan birisinin olmak böyle bir çalışmayı önceden taahhüd etmek mânasına gelir.

Bu çalışma nasıl olacaktır?

Sana yalnız sunu söyliyeyim. Kanunî her imkâna baş vurarak. Fakat bir ne yazık, ne mevzuat kanunlarına, ne de kanunlarımıza, ne de kanunlarımızı kullanmak, daha doğrusu, kullanmak gerekmez. Bu tasarı, gayet ustalıkla hazırlanmış, tetiğe dokunuldugu an, geri tepmiyeye hazır bir hale getirilmiş bir silâhtan başka nedir ki?... Onunla daha iyi yaşama şartları temin edecekmişiz!... Patronun bin bir hile gibi kullanmasına, ne kadar mâni olacakmuşuz!... Bütün bunlardan vazgeçtik, korkarım, elimizdekileri de kaybedip XV inci yüzyılın çalışma şartları içerisine döneceğiz. Sonra, garibime giden bir taraf da ne biliyor musun kardeşim? Tasarının 4 üncü maddesindeki, grev baskısın, İş Kanunu kapsamına girmiyen iş yerlerinde tatbik edilemiyeceği keyfiyeti.

(Sona 4 üncü sahifede)

SENDİKACILARA
Gönderdiğimiz gazetelerin bedellerini posta ile göndermenizi rica ederiz.

HİKÂYE

Tarlada Doğan Çocuk...

Yazan: Rüşlü CEYHAN

Göz alabildiğine uzanan pamuk tarlasında ırgatlar on beşer yirmişer kişilik saflar halinde pamuk çıkarmakta, sarattı yıldırımı dövüyorlardı (1).

Güneşin altında hararet 65 derecesi bulmuştu. Tozlu bir kurşunlülükle uzanan gök yüzünden tek kuş uçmuyor, güneş kızmıyordu.

Tarlada sıraksıkam ırgatların kazmaları ölçülü bir tempo ile yerlere beraber inip, hep beraber kaldırılıyordu. Kadınlar, çocuklar, ağaçlara toprağa dökülmüş «Haş, haş, haş» diye ses verdiyor, yorgun ırgatların hep bir ağızdan söylediğiyle ve kazmaların muntazam bir ölçü ile inip kalkmasını temine yarayan türkülerin, yorgun sarı saçağına yayılıyordu.

Kalanın ardında ekerler dâri
Kerler, biçerler, sorarlar yâri.
Ar bana gönderniş oyunyan
nâri

Nazarlı sözlerinin terini kazmarına silen Ferho Özeyir, omuzunda kazma dönerken, karısına kopkırmısı gözlerinden (1) Ot dönmek: Çapa çapala yok.

Birden:

«— Hmmh!» diye inledi.

Gelbe kadının sesini namahrem duymuş çok ezilmişti. Ferho Özeyir Kürtçe müthiş bir kufur savurarak, kadının bugününe kusvetli bir tekme attı.

«— Ferho!» diye seslendi.

Toprağa yüzükoyun kapaklanan kadın, kımıldamıyordu. Bu sefer bu kımıldamıyacağını biliyordu.

Sıcak toprağa avuçlarıyla dayanarak kalkmaya çalıştı.

Elci tekrar

«— Gülizar! diye seslendi, bıraak baci, haydi!»

Sancı birdenbire kesilmişti. Fakat Gülizar biliyordu ki, sancı tekrar, hem de daha kuvvetle gelecekti!

Tarlanın dört yüz metre uzağındaki kesâmbaşı'na doğru seğirtti.

Karısının arkasından homurdanan Ferho Özeyir ise, elcinin yanında dikilmekte olan dokuz yaşındaki valınıyak kızına:

«— Gel anana yetiş!»

Dedi. Kız zaten hareket ediyordu. Sapında ansısının tentli avuçlarını izini taşıyan, boya kazmayı yerden aldı, arıya girdi.

Olağan işlerdendi.

Her yerler pıtırlı sözlenerek çapa capalanmağa devam etildi.

Her yer pıtırlıyor, hendeğe gün günün tepeden vuruyor, kırmızı toprağa yeşil artlı kerteleteler akıyordu.

Gülizar hendekte dimdik, etrafı kolladı, gözünün sarı ucağını uzun uzun dinledi. Yakınlarda hiç kimseler yoktu. Çırlayak seslerı yüklü, ayıdınlık boşluk göz abbildiğine uzanıyordu...

İlk önce çebbilıdıkta bulundu. Doğumun yakın olduğunu bildiği için, kaç vakittir tedarik edip durduğu ötebberileri yere yaydı. Bunlardan birçoğu tarlalarında çapa çapalarken aldığın çoğluğundan bulumuş sakınmıştı. Bir karton karçanna sarılmış iki sap ipliğe demiş pash bir, iki ve dokuz kadınlar, ralar, tuz, kupkuru bir limon... Limonu çocuğun gözlerine sıkacak, tuzla da tutacaktı.

Kara gaşlarına çıkardığı dürdü, bükü, iri bir taşın altına koyduğu. Paçavraları yere yaydı, karton sarılı ipliği açtı, limonu ortasında ikiye kesti.

Arkasında bir kımıltı... Çıplak belden aşağısını saknarak, dehşetle döndü. İri bir erkek köpek.. Yerden bir taş aldı, köpeğe attı. Ürkerek kaçan köpek bubaktan uzaklaşmadı. Fakat burnıyle havayı koklıyarak, bekledi.

Gülizar adamakıllı korkmaya başlamıştı. Ya şimdi doğurur da, bayağılık geçirirse, bu köpek çocuğunu yemez miydi?

Birdenbire Kürt kadınlarına geldi. Hatırladı. Ferice de böyle hendekte doğurmuş, çocuğunu yanındaki ırmak kıyısına gömmüş... Ayılınca bir de ne görsün? Çocuk ortalarda yok! Aramış, taramışlar da uzaklarda, bir ceset bulunduğu, koca bir köpek çocuğu yiyip durur!

Gülizar evvelâ köpeğe, sonra dört yüz metre ötede çapa capalayanlara bakıı. Nasıl etse de kızını ağlasa!

Yerden bir taş aldı, köpeğe attı;

«— Ogü!»

İri hayvan on metre öteye kaçtı, mavi ışıklı gözleriyle, bekledi.

Tam bu arada gene ve her zamandan daha kuvvetli bir sancı Gülizarı inletiyordu. Bu ilk ürlerinin üzerine çöktü, avuçlarıyle toprağa kapandı. Boynundan dağınık parmak gibi sıkıntılı Arıfa sancı sancı kıvılıyor, her yeni sancı, bir evvelkinden daha kuvvetle geliyordu...

Birden ilik bir kan... Gülizarın yüzü korkunçlaştı ve gözlerinden dünya silindi.

Elci:

«— Ulo Ferho! dedi, get bak hele arvada... Ölür mölür de...»

Karısının doğurmakta olduğunu henüz taraf öfkeyle bakan Ferho Özeyir, başını salladı, kıfretli, işine koyuldu Karısına gittikce içerıtıvor, alınından boşanan ılık ter, kalın, püskül püskül kaşlarından süzülüyordu.

«— Ulo oğlum, dedi elci, get bak arvada, haydi... Get. Nolur nolmaz.»

Ferho Özeyir kazmayı attı, yürüdü. Şimdi varıp bir tekme, bir tekme daha... Avrat elinde oyuncak olmuş sibi bir köftüdü ne gidiyorsu ki...

Hendeğin başında durdu, aşağıya baktı. Gülizar yanıdıdı devamlı. Kanı paçavraların arasında, sımsıcak bir çocuk, kımıldıyor, çocuğun ceini jac iri bir köpek çekıtırıyordu.

Hendeğe atladı. Köpek kanlı gözünü yalıyarak kaçtı. Ferho Özeyir, vumuk gözleriyle kımıldayıp duran çocuğunun yüzüne imip kalkan yeşil kanaflı sinekleri kovdu, bezleri şöyle bir aradı: Oğlandı!

Bir oğlan!

Birdenbire degişti Göğe bakıp, güneşte kısıldıkça dönmüş terlerini güldü, cocuğu kanlı paçavralarıyle yerden aldı.

«— Oğlum!» diye bağırdı.

Ödürücüydü sesi... Dört kızın üstüne bir oğlan!

Erkeğini yanıbşanda hissedan kadın ise gözlerini açmış her şeye rağmen doğrulmaya çalışıyordu.

Ferho Özeyir:

«— Ulo eferim avrat, dedi, efferim» dedi.

Çocukla birlikte hendekten çıktı, yer yer çalışmış kazmısı toprağına bırakmadan dell gibi kazmağa başladı.

Ferho Özeyir'in koşarak geldiğini gören elci:

«— Aha aha dedi, Ferho'dur yetişmek gelir ha!»

İş bırakıldı. Herkes kazmasına dayanmış, Ferho Özeyir'e bakıyordu.

Nefes nefese gelen Ferho Özeyir:

«— Oğlum! diye bağırdı, oğlum olmuş!»

Mosmor çocuğunu kanlı bezleriyle bağınca bastı:

«— Aman deyim, dedi elci, aman deyim ha! Öldürür mölür... Ya... Get şimdi çüğüğe, evdeciye benden selâm ayle, yağmun pekmez versin, bacıya ürcek»

Artık ne ozak, ne yorgunluk... Ferho Özeyir bir cocuklum bir çocuk!

Çıtlığın saz örtülü damları görünen kerpiç bağlarına doğru eğriltti.

İşçi ve SPOR

"Güreşçi Faik Ağabey,, kupası Maçlarının 2ci Haftası

Kalespor - Doğan Güneş, Akın Spor, Çetin Spor rakiplerini mağlûp ettiler...

İlk maç yine Eyüp sahasında 29.7.951 Pazar günü saat 9.00 da Doğan Yıldız — Bülbülderesi arasında oynanmuş ve takımlar yenişemiyerek 2-2 kalmışlardır. Saat 11.00 de Çetin Spor — Balat Kültür Spor karşılaşmasında maç 4-2 Çetin Spor'un lehinde bitmiştir.

DOĞANGÜNES—AY - YILDIZ MAÇI

Saat 13.00 de başlanan bu maçta takımlar şu kadro ile sahaya çıktılar:

DOĞAN GÜNES:

Ziya — Seref, Nazım — Fahri, Fevzi, Tevfik — Gültekin, Necati, Adnan, Bayram, Ziya.

AY - YILDIZ:

Kadri — K. Zeki, Mestan — Fuat, Mehmet, İbrahim — B. Zeki, Rasim, Mehmet, Kemal, Emin.

Oyun başladı, Top henüz 5 dakika ortada oynanmıştı ki Ay Yıldız takımının sağ kanadından anlaşmalı ve güzel ara paslarile Doğan Güneş kalesine indiği ve Rasimin ayağı ile bir gol kazandığı görüldü. Bu golden sonra maç çok cetin devam ediyordu ve her iki takım tehlikeli akınlar yapıyorlardı. İşte 37 nci dakikada Bayramın Necatiye pas gelen Necati Ziya'ya kayardızı. Ziya da aki bir gütla takımının beraberliğini temin etti, devre 1-1 nhiayetlendi.

İkinci devre Doğan Güneş yine Ziyanın attığı bir golle 2 - 1 galip olarak sahadan ayrıldı.

KALE SPOR — YILDIRAN SPOR MAÇI

Saat 15.00 de haftanın son karşılaşması Kale Spor — Yıldıran Spor arasında yapılmış ve Kale Spor Cengiz'in attığı 3. Fevyiz ve Suatın attığı birer golle 5 - 0 galip edilmiştir. Maça Kale Spor şu kadro ile çıkmıştır:

Erdem — Ali, Salâhattin — Fahri, Reşat, Ayhan — Feyiz, Suat, A. Necat, Cengiz, Vasfi.

OLİMPİYAT SPOR — KALE SPOR MAÇI

Olimpiyat Spor, Gençlik Kulübü ile maçı 29/7/951 Pazar günü Bozkurt sahasında Kale Spor (B) takımı ile yapmıştır. Saat 11.00 de başlanan bu maçı Olimpiyat Spor şu kadro ile çıkmıştır:

Yani — Emin, Necati — Atilâ, Ahmet, Mustafa — Niko, Hasan, Şeref, Reşat, Yorgi.

Maçın tafsilâtını bildiriyoruz:

Oyuna Kale Spor'un vuruşile başlandı. İlk dakikalar her iki takımın mukabil akınlarile devam ederken 13 üncü dakikada Olimpiyat Spor'lu Reşadın arapasını iyi kullanan Şeref, takımının birinci golünü atmış oldu. Bu golden sonra daha çok açılan Olimpiyatlılar 26 nci dakikada Reşadın vuruşuyla bir gol daha kazanmış oldular. Bu golden sonra Kale Spor'lular birkaç tehlikeli akın yaptıysalar gol kaçırmadılar ve devreyi 2-0 mağlûb bitirdiler.

Devre başlar başlamaz Kale Spor, Olimpiyat müdafaasını bir raz bunalttı. Fakat yine gol çıkaramadı. Son dakikalarda Olimpiyat'lılar Kale Spor baskısı altından kurtulmak adına bir akın yaptılar ve bu akını Şeref'in yaptığı golle neticelendirdiler. Bundan sonra Kale Spor'lular, Olimpiyat'ın bir dakikada 2 gol alarak neticeyi 3-2 yapmağa muvaffak oldular. Maç da 3 - 2 Olimpiyat Sporun galibiyeti ile sona erdi. *Faik Kalyoncu*

ALTINAY — SARIYER TAKIMLARI

Altınay kulübü ile ikinci kümenin en kuvvetli takımlarından biri olan Sarıyer Futbol takımı geçen Pazar günü yaptıkları maçta, 3-0 galibiyetle Altınay kulübü büyük bir başarı göstermiştir. Bu galibiyetle birinci kümenin namzetlerinden biri olan Altınay kulübüdür. Bu kulübün ayrıca bir de güreş takımı vardır.

Manidar bir istifa

Cibali Tütün ve Sigara Sanayii İşçileri Sendikası yönetim kurulu üyelerinden ve tanınmış sendikacılardan Sezai Akdoğan, sendika yönetim kurulundan istifa etmiştir. Sezai Akdoğanın istifası fabrikada bir kısım işçiler tarafından teessürle karşılanmıştır.

Sivas Cer Atölyesi işçilerinin isteği

Sivas (Özel) — Cer Atelyesindeki büyük döküm atelyesi Devlet Demiryolları Genel Müdürü Zühni Öner tarafından görülerek açıldıktan sonra işçiler yeni bir hızla çalışmaya başlamışlardır. Yeni santral binası da Cumhuriyet bayramında faaliyete geçebilecektir.

Genel Müdür şehrimizde tetkiklerde bulunduğu sırada işçiler iş elbisesi ihtiyaçlarını belirtmiş, yemek ücretlerinin 50 kuruşa çıkarılması istenmiş, bu hususa atelye doktorlarından şikayet edilmiştir. Alâkalılar doktorun başka bir yere nakline temin edecekleri ümit vadetmişlerdir. İşçiler, hastalara tam yevmiye verilmesi üzerinde durmuş ve sendikaya üye olanların aylık sendika aidatının Cer Atelyesi veznesinden kesilmesi temin edilmiştir. Bu bulunmuşlardır. Bu istek de tetkik edilecektir.

A.G.

Sendikalar birliği

(Baş tarafı 1. sayfada)

Brawn tarafından yazılan mektup ve sözlenen sözlere zamanında yazılı cevap verilmediğinden ileri gelmektedir. Çünkü Birlik Yönetim Kurulunda her nedense bazı arkadaşlar işçinin şeref ve haysiyeti düşünmeden şahsiyet peşinde ve dedikodu yapmakla vakitlerini geçirmektedirler. Bu halden bütün işçi arkadaşların ürütü duyman yerinde olur.

Bir kısım işçileri dedikodu yapmak ve şahsiyet peşinde koşmakla ittiham eden bu cümlenin sahibi Sezai Demiröz soy adımış ve demiştir ki:

«Rapordan bu cümlenin silinmesini istiyorum Yahut Mehmet Ali'nin ve arkadaşlarının dedikodu yapıp, şahsiyet peşinde koştuğunu açıklasın.

Mehmet Ali'nin bu cümle üzerine şunları söylemiştir:

«Dedikodu yapıldığı acaba bir hakikat değil midir? Biz hepimiz dedikodu yapıldı. Bunda hepimiz suçluyuz.»

Bu sözler üzerine Yönetim Kurulu, Sezai Demiröz'ün teklifini kabul etmiş ve sendikalara gönderilecek bu rapordan yukarıdaki cümlelerin çıkarılmasına karar vermiştir.

Mehmet Gülleriin, büyük bir cesaretle Sendikalar Birliğinde dedikodu olduğu vakit gazetelere bildirmesi Sendikalar mahıtınde çeşitli söylentilere sebep olmuştur. Birliğin çalışma tarzı hakkında olan bu söylentiler, Yönetim Kurulunun yakında istifa edeceğini de söylemektedirler. Hatta bu hususta hazırlıklar yapıldığı da ilâve edilmektedir. Muhakkak olan bir şey varsa, Sendikalar Birliği halkı verimli bir çalışma hayatına girmiş değildir.

İŞ VE İŞÇİ BULMA KURUMU MÜDÜRLÜGÜNDEN:

Yüzlerce Tekstil kadın işçisine ve ev hizmeti yapacak kadınlara iştiyaç vardır.

Tekstil kadın işçilerinin Çağaloğlundaki Müdürlüğümüzün Eyüp Kaymakamlık binasındaki Bürosuna, ev hizmeti istiyen kadınların da Beşiktaş'ta Akaretler'deki Bürosuna müracaatları.

İş yeri'ili dokumacı kadın, bobinci kısa iştiyaç vardır. İsteyenlerin Fenikoğ, Tepebaşında Halıkarğısı Caddesinde, Lalezadın dokak No: 1/78 numarada İş ve İşçi Bulma Bürosuna müracaat etmeleri (Telefon: 08233).

Diktatörlükle idare edilen fabrika

(Baş tarafı 1. sayfada)

mümessiline fabrika müdürünün bu cevabı işçileri son derece üzmüştür.

Yaptığımız tahkikata göre; müdür Nahit İpekoğlu, şimdiye kadar esine az rastlanır bir sertlik ve zorbalıkla işleri yürütmekte, işçilere tepeden bakmakta ve onların ekmekleriyle oynamaktan adeta zevk almaktadır.

Fabrika iç yönetmeliğinin besinci maddesine göre fabrikaya sabahları saat 8 de gelmeğe mecbur olan işçileri, müdür, keyfi bir emirle saat 7.45 te getirmeğe zorlamıştır. Bu müddeti geçirenlerin yarım saat tutarında ücretlerini kesmektedir. Ayrıca ceza ihbarlarını fabrikada yaparken son zamanlarda -pul sarfiyatını temin için olacak- ceza ihbarlarını iadeli taahhütlü olarak işçilerin evkadreslerine tebliğ etmektedir. Bir issi saat 8 e 3 dakika kala gelse dahi ona 8 i 12 gece geldiniz demekte ve ceza kesmektedir. Bu kendi basına buyruk müdür. Boykoztan kulkan vapurla İstanbula gelen bir işçiyi fabrikaya saat 8 e 5 kala girdiği halde her gün 10 dakikalık ücret kesilmesine tabi tutmaktadır.

İşçiler, durumu Bölge Çalışma Müdürlüğüne bildirmişlerdir. Bölge Çalışma Müdürlüğü, fabrika müdürü Nahit İpekoğlunun bu kararlarının iş yönetmeliğine aykırı olduğunu görmüş ve bu yolda tahkikata başlamıştır. Fakat Nahit İpekoğlu, kanun ve nizamları keyfi kapriselerl yapmakta ve şaşmakta devam etmiştir. İşçiler, bu diktatörlük ücretli müdürün kölesi olmadığını alıkadar makamına kendisine hatırlatmasını ve bir müfettiş göndermesini durumu tetkik ettirmesini beklerler.

Nahit İpekoğlunun işçilere o kardığı çeşitli müskülât ve hakaretler artık sona ermelidir.

Hitlerlerin, Mussolinilerin bu fiye ddiğiliş bu devlinde hiç kimse Nahit İpekoğlunun diktatörlüğüne tahammülü edemez.

Çimento işçileri Kongresi

(Baştarafı 1. sayfada)

Elektrik ve Motörlü Taşıt İşçileri Sendikası genel sekreteri Lütfi Yılmaz hazır bulunmuştur. Kongre başlangıcına Mehmet İnhanh seçilmiştir.

Sendikanın istifa eden yönetim kurulu başkanı Mustafa Güven kongreyi açmış ve toplantının sebebini şöyle izah etmiştir:

— Sendika merkezinin fabrika içinden çıkarılması ve kartala nakledilmesi İş Kanununa aykırı yapıldı. Fakat bu defa 11 kişilik yönetim kurulu ekseriyeti temin edemek toplantı yapamaz oldu. Bunun üzerine istifa ettik ve toplantılara gelecek işçilerin seçilmesini temine çalıştık.

Bu izahtan sonra seçimlere geçilmiş ve su işçiler yeni yönetim kuruluna getirilmiştir.

Mustafa Güven (24), Asaf Günay (24), Serif Üzümcü (23), Zeki Tan (23), Haydar Ceylan (19), Yusuf Bülay (19), Niyazi Ucarı (16), Mustafa Kurlangıç (15), İbrahim Elden (13), Ali Nevan (11), Mehmet Tanrıkorur (10).

Seçimlerden sonra işçiler çeşitli şikâyet ve dilekleride bulunmuştur.

Gelecek sayımızda çimento İşçileriyle fabrikada yapılmış bir röportaj bulacaksınız.

Bir Sendikacıya Mektup

(Baştarafı 3. sayfada)

Hem İş Kanunu kapsamına girmeyen iş yeri de ne demekmiş? Burada çalışanlar bütün gündüz, 11 kisi değil de 9 kişi verimlıut 5 kişi birader, çalışmaları mı?... Bu hâl, hangi hukukî, hangi içtimaî ve sosyal mantıkla izah edilebilir?... Grev mevzuubu bu bunlara göre değildir. Ücretli yıllık izin da öyle... İş İhtilâfı; yazacak; Ücretli haftalık tatil; bunlar ne demek, bilmiyorlar... 8 saat mesai; patronun vicdanına kalmıştır... İş diyarlık sigortası; yok... Umumî hastalıklar sigortası, o da yok... Fakat, vatandaş olmaları hazebile, bu insanlara devletin verdiği cefa ne var kardeşim... Bıkıl bol sıtırap, çekemiyecekleri kadar ve falet hürriyeti mi?

Ahi beni fazla söyletme... İçinde bulundukgumuz bu yarı yıkılıu halinden silkinmenin zamanı çoktan geldi de geçti bile. Yoksa bu halin daha yıllar yılı devam etmesi ihtiyorsunuz. Çalışanın kardeşim, çalışalımı!... Bu; senin için de, benim için de, inilletimiz için de lâzım... Tek kelime ile, vatan bizden bunu bekliyor... Hoşça kal... Gözlerinden hasretle öperim. Mektup yazıbrahim GÜZELİ

Grev velâkanun tasarısı hakkında

(Baş tarafı 2. sayfada)

nununun şimdiye kadarki tatbikatı ile çıkan topluluklu iş ihtilâfları arasında işveren tarafı ile çıkarılmış topluluklu bir iş ihtilâfının bulunmaması bu sıdıamını kâfi derecede teyit eder sanırım.

Demokrat Parti iktidarının yeni olan bu tasarıya hâkim bulunan zihniyet, Cumhuriyet Halk Partisinin zamanında 803 sayılı İş Kanunundaki zihniyetin devamından başka bir şey değildir. Belki arada bir derecede farklı vardır; iyle yepyeni bir hâdisenin izah ve isbat için bir misal verelim:

Grev ve lokavtı yasak edilmiş olmakla beraber, bu üzerinde grev addedilebilecek hareketlerin tarif edersen bir iş yerindeki faaliyeti tamamen durdurmak, dolaylarda şekilde 3 işçiyi birlikte ist bırakmaktan gayrı olarak kabul edilmiş olmakla ne, akaini fokayı olarak alıyor.

Şimdi birşey düşünelim. Kongrenin sadece 3 işçiyi birden tecavüzünü kim ne diyebilir?

Neticeyi hangi tarafından çıkarsak, neticesi ne olursa olsun, bu hükümetin hangi ideal ve bağlıyet ve fikirler ve talâşlarla çalıştıkı ve çalıştığı olmaktan kendini kurtaramıyor.

Yurdumuzda demokrasiyi ilânedecek bir sadedem, eskiden intikal etmiş 4000 anlıdemokratik kanunun mevcut olmaşı ile ilgiterecek bir durum değiştirmeyeceğini söylüyen bir hükümet, mevcut kanunların tadilini ve tatbik biraktıkmı, kendi çıkardığı kanunlara eski zihniyetin hâkim kilmasa doğru değildir.

Bu yazıya göre, tasarının demokratik bir zihniyette olmaşı sosyal adalet prensiplerine dayandığıtırılmesi gerekmektedir.

Bütün işçilerin tamücretle pazar tatili isteniyor...

(Baş tarafı 1. sayfada)

günlerinde bütün işçilere tam yevmiye verilmesini istiyen İş yazıyı Bakanlığa göndermeğe karar vermiştir.

Bir kısım işçiler, «hafta tatiline takaddüm eden 6 gün zarfında muntazaman çalışmış olmak şartı» nın iyverene açık kapı bıraktığını belirtmektedir.

Türkiye Demir İşçileri Sendikasının görüşü

Divriği (Özel) — Türkiye Demir İşçileri Sendikası, ücretli hafta ve bayram tatili hakkindaki kanun tasarı Çalışma Bakanının Anadolu Ajansı tarafından yayınlanan beyanatını teessür duyarak karşılamıştır. Sendika başkanlığı bu konuda mütalâaları beyan etmiştir.

«Cefakâr Türk İşçisinin uzun zamandan beri tekledişi ve 14 aydan beri de Demokrat Parti tarafından vadedilmeğe başlanan ücretli bayram ve hafta tatili kanununun akaak şekilde hazırlanmasından üzülmüştür. Demokrat Partinin iktidara geçmesinde oylarile büyük rol oynayan işçilerle yarım yevmiye vermek suretiyle hükümetin tanıkındığı durum bizleri tatmin etmemiştir. Mecliste milletvekillerinin (yarım yevmiye) kaydını (tam yevmiye) olarak tadil etmesini beklemekteyiz.»

Adana Sendikalar Birliğinde

Adana (Özel) — İşçi Sendikaları Birliği Başkanı Hasan Öngüneş ücretli hafta tatili hakkında demiştir ki: «Bu kanun yeterşirdir. Ile defa vadedilen tam yevmiyeden vazgeçilmesi bizleri üzmüştür.»

İŞÇİ HAKKI
Haftalık Siyasi Müstakil Gazete
Gönderilen yazılar geri verilmez.
İlân
Yıllık abonesi 520 kuruş
Altı aylık 260 kuruş
İlân Tarifesi
Bedelik 20.00 lira
Resmî ilânlarin bir santimi 2.00 »
Kongre ilânları 7.50 »
Doğum, nişan, düğün ve ölüm ilânlarından bâşka ücret alınmaz.
İş
Bandırgı yer:
İstanbul, SAKA Matbaası

Adana Sendikaları İşçiler tarafından Kapatılacak!..

(Baş tarafı 1. sayfada)

toplanarak il makamının mitinge hakkindaki 21/7/951 gün ve 1348 sayılı yazısı incelenerek müzakere edildi ve aşağıdaki kararlar alındı:

1 — Sayın Valiye Ahmet Kısa'nın 22/7/951 gün ve yapmak istediğimiz açık hava toplantısını birlik kanunu mevzede dayanmadan indi emirlerle mâni olmasına

Valinin indi emirlerle Türk vatandaşlarını kanunla tanınmış en tabii bir hakkı olan toplantı hürriyetine set çekmesi bize bu memlekette işçinin hiçbir kanunî hakkını aranasına imkân olmadığı kanaatini vermiştir.

Bu hale göre, bir defa daha birlik başkanı Hasan Öngüneşin 23/7/951 günü Ankaraya Federek İç İşleri Bakanlığı nezdinde miting müsaadesi almak için teşebbüse geçmesine,

2 — İçişleri Bakanlığı da miting için müsaade vermediği takdirde, İşçi sendikalar ve birlikleri genel kurulunda toplantıya çağırılarak birliğin ve İşçe sendikaların feshine karar alınmasına,

3 — Bu kararımızın, İstanbul, İzmir, Ankara ve Adanada civkan sendikalar vasıtasıyle efkârı umumiyeye ve birer yazıyle sendikalar ve sendika birliklerine duyurulmasına oybirliği ile karar verilmiştir.»

Birlik Başkanı Hasan Öngüneş, Birlik umumi kâtibi Yaşar Kundakçı, Muhasip İşçe Hüseyin Özer, Vezneder Dede Çolak, Üyeler İbrahim Yener, Şükrü Akpulla, Kemal Altınyrak, Zeynel Tuyay.

Sivas'ta Kalkınma Kurulu toplandı

Sivas (Özel) — Kalkınma Kurulu toplantısı Valiliğin reisliğinde Belediye binasında yapılmıştır. Toplantıda Kalkınma Kurulunun 1951 yılı programı ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ve bu programda yer almıyan bazı hususlar ile ilgili olarak yapılan teklifler görüşülmüştür.

Toplantıda ayrıca Kalkınma Kurulunun 1952 yılı programı ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ve bu programda yer almıyan bazı hususlar ile ilgili olarak yapılan teklifler görüşülmüştür.

Toplantıda ayrıca Kalkınma Kurulunun 1952 yılı programı ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ve bu programda yer almıyan bazı hususlar ile ilgili olarak yapılan teklifler görüşülmüştür.

Toplantıda ayrıca Kalkınma Kurulunun 1952 yılı programı ile ilgili olarak yapılan çalışmalar ve bu programda yer almıyan bazı hususlar ile ilgili olarak yapılan teklifler görüşülmüştür.